

Ministeren, Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail vfm@vfm.dk
J.nr. 2009-4596

Folketinget
ft@ft.dk

Dato:

Fra Kristoffer Madsen, Valby Langgade 8, 1. th., 2500 Valby, har Indenrigs- og Socialministeriet modtaget vedhæftede e-post af 8. juni 2009, hvori Kristoffer Madsen klager over følgende forhold i forbindelse med afholdelse af Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om tronfølgeloven den 7. juni 2009 på afstemningsstedet Prøvehallen i afstemningsområdet 8. kreds Nord i Københavns Kommune:

1. at det afstemningssted, der var angivet på valgkortet, ikke var der, hvor afstemningsstedet lå,
2. at Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen blev afholdt i samme lokale, med anvendelse af samme stemmerum,
3. at klager, mens han stod i kø ved stemmebordet for Europa-Parlamentsvalget, tre gange blev opfordret af de valgtillforordnede til først at gå til valgbordet for folkeafstemningen, mens han ikke blev opfordret til at stemme til Europa-Parlamentsvalget, da han efter at have stemt til Europa-Parlamentsvalget henvendte sig til valgbordet for folkeafstemningen,
4. at den valgtillforordnede, da vedkommende udleverede stemmesedlen til folkeafstemningen, pegede på feltet for "Nej-stemme",
5. at en valgtillforordnet sad umiddelbart uden for stemmerummet, hvorved den pågældende havde mulighed for at kigge ind i stemmerummet, og se, hvad klager stemte,
6. at stemmekasserne for Europa-Parlamentsvalget henholdsvis folkeafstemningen stod samlet, og at der ikke blev ført opsyn med i hvilken stemmekasse vælgerne nedlagde deres stemmesedler, og
7. at der ikke var opslag i afstemningslokalet over kandidaterne til Europa-Parlamentsvalget, eller om temaet for folkeafstemningen.

Indenrigs- og Socialministeriet har i anledning af klagen indhentet vedhæftede udtalelse af 11. juni 2009 fra Københavns Kommune. Københavns Kommune har forinden indhentet en udtalelse fra valgsekretæren på afstemningsstedet.

Ad 1:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at afstemningsstedet Prøvehallen ligger ved et butikstorv ved Valby Skole. Det oplyses endvidere, at valgstyrrerne på det pågældende afstemningssted har bekræftet, at der på foranledning af en vælger mellem kl. 9.30 og 10.00 på afstemningsdagen blev opsat et skilt med pil til valgstedet midt på butikstorvet. Skiltet var placeret, så det kunne ses både fra Valby Langgade og for de vælgere, der kom gående fra butikscetret.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af § 20, jf. § 96, stk. 2, i lov om valg til Folketinget (lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2009), og § 15 i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet (lovbekendtgørelse nr. 143 af 24. februar 2009), at valgkortene skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglsten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen.

Det er ikke i valglovgivningen reguleret, om der i tilfælde af, at et afstemningssted kan være svært at finde, skal anvendes skiltning til lede vælgerne til afstemningsstedet.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Ad 2:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgbordene til Europa-Parlamentsvalget var placeret til venstre for indgangen, mens valgbordene til folkeafstemningen var placeret i den modsatte ende af stemmelokalet i forhold til indgangen. Ved indgangen til stemmelokalet var det tydeligt markeret, hvilke borde der vedrørte Europa-Parlamentsvalget henholdsvis folkeafstemningen.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af almindelige valgretlige grundsætninger som anført i ministeriets vejledninger om afholdelse af folkeafstemning henholdsvis Europa-Parlamentsvalg den 7. juni 2009 kapitel 7, at folkeafstemningen om ændring af tronfølgeoven og Europa-Parlamentsvalget skulle gennemføres som to adskilte afstemninger med særskilte valgborde og stemmekasser og så vidt muligt med særskilte stemmerum og i adskilte lokaler. Det skulle endvidere ved tydelig skiltning markeres, hvilke lokaler, valgborde, stemmerum og stemmekasser der vedrørte folkeafstemningen henholdsvis Europa-Parlamentsvalget.

I tilfælde, hvor de fysiske forhold således udelukkede, at der kunne benyttes særskilte lokaler og stemmerum til hver afstemning, ville der således ikke være noget i vejen for, at en vælger fik udleveret begge stemmesedler, inden vælgeren foretog stemmeafgivningen vedrørende begge valghandlinger samtidig i stemmerummet. I så fald skulle kommunalbestyrelsen dog sørge for, at vælgeren ved tydelig skiltning blev behørigt vejledt om den valgte procedure.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Ad 3 og 4:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgsekretæren hverken er blevet kontaktet af klageren på afstemningsstedet eller er bekendt med, at klageren har henvendt sig til valgstyrene, der var til stede i valglokalet for at påpege de af klageren anførte klagepunkter.

Københavns Kommune har supplerende oplyst, at en forklaring på, at klager ikke blev kontaktet ved udleveringen af stemmesedlen til folkeafstemningen, da klager indfandt sig for anden gang i afstemningslokalet, kan være, at valgbordet til folkeafstemningen var placeret bagerst i lokalet, og at de valgtillordnede eventuelt troede, at klager havde fået udleveret stemmesedlen til Europa-Parlamentsvalget. Københavns Kommune oplyser endvidere, at det alternativt kan skyldes, at de valgtillordnede har genkendt klager, og derfor vidste, at han allerede havde stemt til Europa-Parlamentsvalget.

Københavns Kommune har i øvrigt oplyst, at det formentligt har været en af valgstyrene, der har henvendt sig til klageren, idet valgstyrene fortrinsvis var placeret som tilsyn på gulvet og ved indgangen til stemmelokalet.

For så vidt angår klagen over, at den valgtillordnede, da vedkommende udleverede stemmesedlen til folkeafstemningen, pegede på feltet for "Nej-stemme", har Københavns Kommune oplyst, at der sandsynligvis må foreligge en misforståelse. Københavns Kommune har endvidere oplyst, at valgstyrene på det pågældende afstemningssted har angivet, at man ikke er bekendt med, at andre vælgere har været af den opfattelse, at en tilforordnet vælger, der har udleveret stemmesedler, har forsøgt at påvirke vælgerne.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af § 51, stk. 1, jf. § 99, stk. 1, i folketingsvalgloven, at de personer, der forestår afstemningen, ikke under afstemningen må give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren bør stemme.

Det er ikke udtrykkeligt reguleret i valglovgivningen, om en valgtillordnet må opfordre en vælger, der står i kø til at få udleveret stemmeseddel til én afstemning, til i stedet at gå til et valgbord for en anden afstemning. Der er imidlertid ikke noget til hinder for – og det kan efter omstændighederne være påkrævet – at en valgtillordnet vejleder en vælger om muligheden for også at afgive stemme til en anden afstemning. Vejledningen skal imidlertid gives i neutral form og med respekt af, at det er vælgerens egen beslutning, om en vælger ønsker at stemme til den ene henholdsvis den anden afstemning eller begge afstemninger.

Samtidig er det valgstyrenes opgave at sikre, at afstemningen foregår i ro og orden, herunder så vidt muligt at søge at undgå lange køer ved valgbordene.

Det kunne i tilfælde, hvor der finder to afstemninger sted på samme tidspunkt f.eks. ske ved at oplyse de fremmødte vælgere om, at de, såfremt de måtte ønske at afgive stemme til begge afstemninger, kan vælge at gå til valgbordet for den anden afstemning først.

Indenrigs- og Socialministeriet har ved brev af 18. maj 2009 til kommunalbestyrelserne desuden henledt opmærksomheden på, at folkeafstemningen den 7. juni 2009 vedrører et forslag til ændring af tronfølgeloven, der har grundlovsrang. Til vedtagelse af forslaget kræves derfor, at et flertal af de vælgere, der deltager i afstemningen, stemmer for forslaget, og at dette flertal udgør mindst 40 pct. af de stemmeberettigede. Under henvisning hertil og til, at der er to valghandlinger samme dag, var det derfor efter Indenrigs- og Socialministeriets opfattelse hensigtsmæssigt at sikre, at vælgerne var opmærksomme på begge afstemninger.

Efter ministeriets opfattelse ville det derfor – som anført i brevet af 18. maj 2009 – være hensigtsmæssigt, i det omfang det på nuværende tidspunkt var muligt, at kommunerne ved skiltning på afstemningsstederne vedrørende Europa-Parlamentsvalget samtidig gjorde vælgerne opmærksomme på, at der også afholdtes folkeafstemning om ændring af tronfølgeloven.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Ad 5:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgstyrrerne på det pågældende afstemningssted har bekræftet, at der var opstillet en stol ved stemmekasserne i hver ende af lokalet, samt at stolene var placeret længst muligt fra stemmerummene.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af § 48, stk. 1, jf. § 99, stk. 1, i lov om valg til folketinget og § 25, stk. 1, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, at stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede.

Stemmeafgivningen skal ske på betryggende måde og således, at ingen får lejlighed til at gøre sig bekendt med, hvorledes vælgeren har stemt.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Ad 6:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at stemmekasserne var placeret uden for stemmerummene med stemmekasserne til Europa-Parlamentsvalget på den ene side af udgangen og stemmekasserne til folkeafstemningen på den anden side. Det anføres endvidere, at der ved stemmekasserne var opsat skilte, hvor det tydeligt var angivet, hvilke stemmekasser der

hørte til Europa-Parlamentsvalget, og hvilke der hørte til folkeafstemningen. Københavns Kommune har herudover oplyst, at der dagen igennem befandt sig en eller to valgtilfornede ved stemmekasserne for at sikre, at stemmesedlerne kom i rette stemmekasse.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at kommunalbestyrelsen, som angivet under Ad 2, i tilfælde, hvor de fysiske forhold udelukkede, at afstemningerne kunne foregå i adskilte lokaler, eller at der kunne benyttes særskilte stemmerum til hver afstemning, skulle sørge for, at vælgeren ved tydelig skiltning blev behørigt vejledt om den valgte procedure.

Ministeriet har endvidere i sine vejledninger om afholdelse af folkeafstemning og Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 kapitel 7, anført, at kommunalbestyrelsen i tilfælde af, at afstemningerne blev afholdt i samme lokale og ved brug af samme stemmerum, skulle sikre sig, at vælgerne nedlagde deres stemmesedler i de korrekte stemmekasser. Dette skulle ske ved skiltning og udformning af stemmekasserne og ved, at det over for de valgtilfornede blev indskærpet, at det var vigtigt, at de holdt nøje øje med, at vælgerne nedlagde deres stemmesedler i de korrekte stemmekasser. Dette følger af almindelige valgtretlige grundsætninger.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Ad 7:

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgstyrrerne på det pågældende afstemningssted har angivet, at der var opsat opslag om kandidaterne til Europa-Parlamentsvalget og vejledning om folkeafstemningen om ændring af tronfølgeloven uden for afstemningslokalet, ved indgangen til selve afstemningslokalet og i samtlige stemmerum.

Indenrigs- og Socialministeriet kan i den anledning oplyse, at det følger af § 99, stk. 2, i lov om valg til Folketinget, at der ved opslag i stemmerummet skal gives vælgeren vejledning om, at vælgere, der stemmer for henholdsvis imod loven, der er sat til folkeafstemning, sætter kryds ved ordet "Ja" henholdsvis "Nej" på stemmesedlen. Endvidere følger det af § 17, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven og § 45, stk. 3, i folketingsvalgloven, jf. § 25, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven, at i stemmelokalerne skal der være opslag, der angiver samtlige partier og kandidaters navne i den rækkefølge, hvori de er anført på stemmesedlen.

Udtalelsen fra Københavns Kommune giver herefter ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

Klager er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Karen Ellemann / Christian Vigh